

Nr 59.

Ankom till riksdagens kansli den 8 mars 1940 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse av kronan tillkommande rätt till inmutat område.

(1:a avd.)

I propositionen nr 69 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden, föreslagit riksdagen besluta, att det av riksdagen enligt skrivelse den 29 februari 1932, nr 56, åt Kungl. Maj:t lämnade medgivandet i fråga om upplåtelse av begagnandet av kronan tillhörande jordägarandelar i gruvor skall äga tillämpning jämväl å upplåtelse av kronoandelar och kronan såsom inmutare tillkommande andelar i gruvor.

Med anledning av en av Kungl. Maj:t avlåten proposition, nr 40, medgav 1932 års riksdag i skrivelse den 29 februari samma år, nr 56, i anslutning till tidigare lämnade medgivanden av enahanda slag,

att Kungl. Maj:t skulle jämväl efter den 1 januari 1933 tillsvidare äga åt svenska medborgare, i den ordning Kungl. Maj:t bestämde, mot årlig avgift och under de villkor i övrigt, Kungl. Maj:t fastställde, under en tid för varje gång av högst tjugu år upplåta begagnandet av kronan tillhörande jordägarandelar i gruvor, med rätt därjämte för den, som erhållit upplåtelse, att vid upplåtelsetidens utgång äga företräde till förnyad upplåtelse, därest sådan ifrågakomme.

Begreppet jordägarandel i gruva hänför sig till bestämmelser i gruvestadgan den 16 maj 1884 (nr 24). Nämnade stadga har numera upphävts genom gruvlagen den 3 juni 1938 (nr 314), som med vissa övergångsbestämmelser trätt i kraft den 1 januari 1940. Enligt gruvlagen har rätten till jordägarandel bortfallit. Däremot har i lagen upptagits ett nytt stadgande av innehåll att, om inmutning sker av annan än kronan, kronan skall vara berättigad att i gruvföretaget njuta andel med hälften, s. k. kronoandel.

Kommerskollegium har i skrivelse den 11 januari 1940 — under erinran om det av 1932 års riksdag åt Kungl. Maj:t lämnade bemyndigandet beträffande upplåtelse av kronans jordägarandelar i gruvor — bland annat anfört i huvudsak följande:

E. i gruvlagens ikraftträdande komme gruvandelar av med jordägarandelar utstod men delvis annan natur och med annan benämning att tillföras kronan. Det vore därför påkallat, att riksdagens förenämnda medgivan-

de utsträcktes till att även omfatta dessa kronoandelar. Med den omfattning kronans innehav av inmutarandelar i gruvor numera tagit ansåge sig kollegium vidare böra ifrågasätta, huruvida icke bemyndigandet borde utsträckas till att även möjliggöra för Kungl. Maj:t att utan riksdagens hörande i varje särskilt fall utarrendera jämväl dylika. Villkoren för upplåtelse syntes utan olägenhet kunna vara desamma i alla tre fallen.

Kommerskollegium hemställde därför, att bemyndigande av riksdagen måtte utverkas för Kungl. Maj:t att upplåta kronan tillhörande kronoandelar ävensom inmutarandelar i gruvor.

1938 års gruvsakkunniga hava biträtt kommerskollegii förslag.

Departementschefen har i ärendet anfört följande.

Det av 1932 års riksdag åt Kungl. Maj:t lämnade bemyndigandet beträffande kronans jordägarandelar i gruvor är alltjämt av betydelse, såvitt angår före gruvlagens ikraftträdande sökta inmutningar. Jag delar kommerskollegii, av 1938 års gruvsakkunniga understödda uppfattning, att, då de nya bestämmelserna nu skola börja tillämpas, en utvidgning av bemyndigandet bör ske i de av kollegium angivna avseendena. Bemyndigandet torde sålunda böra gälla jämväl beträffande upplåtelse av kronoandel och kronan tillkommande inmutarandel i gruva.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts föreliggande förslag innebär, att det av 1932 års riksdag åt Kungl. Maj:t lämnade bemyndigandet i fråga om upplåtelse av kronans jordägarandelar i gruvor bör utsträckas att gälla jämväl beträffande upplåtelse av kronoandel och kronan tillkommande inmutarandel i gruva. Utskottet tillstyrker, att det begärda bemyndigandet lämnas Kungl. Maj:t.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må besluta, att det av riksdagen enligt skrivelse den 29 februari 1932, nr 56, åt Kungl. Maj:t lämnade medgivandet i fråga om upplåtelse av begagnandet av kronan tillhörande jordägarandelar i gruvor skall äga tillämpning jämväl å upplåtelse av kronoandelar och kronan såsom inmutare tillkommande andelar i gruvor.

Stockholm den 8 mars 1940.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Närvarande: se under utlåtandet nr 54.